

Monumentnummer*: 516457

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82915/186

Woonplaats* Leeuwarden
Gemeente* Leeuwarden
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Leeuwarden
Locatieomschrijving Op hoogste punt dwinger, Binnenstad

Kadastrale gemeente* Leeuwarden
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 2620

Omschrijving**

Inleiding

Aan het begin van de twintigste eeuw was de neo-classicistische beeldhouwer Pier Pander (1864-1919) bezig aan het ontwerp van een totaalkunstwerk, bestaande uit een beeldengroep van personificaties, die in een KUNSTTEMPEL geplaatst moesten worden. Toen Pander in 1919 overleed liet hij een groot deel van zijn vermogen en artistieke erfenis na aan de gemeente Leeuwarden. Pander's vriend, de architect J.M. van der Meij, heeft in samenwerking met de vormgever N.P. de Koo de reeds ontwikkelde plannen voor de tempel uitgevoerd in 1924 op de Noorderdwinger in de Prinsentuin. De Romeinse beeldhouwer Ernesto Gaggeri voerde naar de wens van Pander zijn gipsen modellen uit in marmer.

Omschrijving

EXTERIEUR: Kunsttempel in de vorm van een ronde centraalbouw met omgang en voorgeplaatste ingangspartij op rechthoekige grondslag, het geheel uitgevoerd in grauwbrown metselwerk in koppenverband. De eerste bouwlaag heeft geen muuropeningen m.u.v. de ingangspartij, die een onder een rondboog gevatte deur met cassetten bevat, waarboven een in een archivolt geplaatst beeldhouwwerk van Pander zit, voorstellende 'De Dageraad'. De lichtbeuk van de centraalbouw is voorzien van gepaarde rondboogvensters. Zowel de kegelvormige kap van de centraalbouw als het zadeldak van de ingangspartij zijn gedekt met riet.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

INTERIEUR: Inwendig scheiden zes rondbogige openingen het centrale gedeelte van de omgang. Onder de arcade zijn vijf beelden geplaatst. De vensters in de lichtbeuk zijn bezet met glas-in-lood. Er is een ziende, onbeschoten bekapping.

Waardering

Kunsttempel van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als typologisch zeldzaam en uitzonderlijk monument voor een kunstenaar, die zijn plannen voor een totaalkunstwerk gerealiseerd zag;
- vanwege de ondersteunende functie van de architectuur voor de sculptuur;
- als bijzonder nog functionerend cultureel element in de Prinsentuin;
- vanwege de ongerepte staat van de architectuur en sculptuur.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Welzijn, kunst en cultuur

Functie

Kunsttempel